

Over **12,500** Civil Money Claims applications processed since new service went live on 26 March 2018

سامانه رسیدگی به دعاوی مالی در محاکم مجازی

تجربه نظام قضایی انگلستان

■ امین طاهرخانی
پژوهشگر حقوق تطبیقی

رویکردهای نوین در مدیریت نظام قضایی در پی جایگزین نمودن رسیدگی‌های مجازی به جای رسیدگی‌های معمول و سنتی می‌باشد. در رسیدگی‌های معمول اصحاب دعوی می‌بایست در محل دادگاه حاضر شوند تا ضمن ارائه اسناد و مدارک، خواسته‌ی خود را مطرح نمایند. این در حالی است که در محاکم مجازی اصحاب دعوی با بهره‌گیری از فناوری‌های موجود، اسناد و مدارک خود را به صورت الکترونیکی ارسال می‌کنند و پس از تعیین وقت رسیدگی در روز و ساعت مشخصی بصورت آنلاین در جلسه رسیدگی شرکت می‌کنند. در واقع به جای این که در محل دادگاه حضور فیزیکی پیدا کنند، به صورت مجازی و از طریق اینترنت در دادگاه حاضر و خواسته‌ها یا دفاعیات خود را ارائه می‌نمایند.

جایگزین نمودن رسیدگی‌های مجازی به جای رسیدگی‌های معمول است، چرا که رسیدگی‌های مجازی علاوه بر اینکه برای عموم مردم به آسانی قابل دسترسی است موجب افزایش شفافیت در رسیدگی و نظارت پذیری بیشتر می‌شود و از نظر فیزیکی نیز چون مستلزم حضور فیزیکی اصحاب دعوی نیست، به ساختمان و مکان کمتری نیاز دارد و امکان صرف هزینه در بخش‌های دیگر فراهم می‌شود. برای مثال می‌توان قضات بیشتری را جذب کرد تا از این طریق با توزیع مناسب حجم کاری و اختصاص زمان کافی برای هر پرونده سطح کیفی

اصحاب دعوی اسناد و دلایل ارائه شده را در رایانه ملاحظه و ایرادات خود را از طریق سامانه اینترنتی بیان می‌نمایند. سپس قاضی در محیط اینترنت و با حضور مجازی اصحاب دعوی رسیدگی را آغاز می‌کند. علاوه بر این، با توجه به اینکه فرآیند دادرسی در فضای مجازی رخ می‌دهد، کل فرآیند ضبط می‌شود تا در صورت ضرورت مورد استفاده و استناد قرار گیرد. در حال حاضر کشورهای مختلفی از محاکم مجازی برای رسیدگی به دعاوی استفاده می‌کنند که از جمله می‌توان به انگلستان اشاره نمود. انگلستان در برنامه‌های خود کاهش ساختمان‌های محاکم را در پیش گرفته و در پی

دادرسی را ارتقا داد.

و استفاده از آن را آسان و غیرپیچیده دانسته و از نتایج حاصله از حل و فصل اختلافات با بهره‌گیری از سامانه مجازی اظهار رضایت کرده بودند. مدیران و برنامه‌ریزان، این سامانه را به عنوان بخشی از برنامه‌ی تحول در نظام دادرسی مدنی انگلستان معرفی می‌کنند و هدف از راه‌اندازی و ارتقای آن را بهبود دسترسی مردم به نظام قضایی به صورت آنلاین و متناسب‌سازی آن با زندگی پرمشغله‌ی شهروندان بیان نموده‌اند. رئیس کمیته‌ی مقررات آیین دادرسی مدنی که مسئولیت بررسی این سامانه را برعهده داشته، آن را گامی اساسی در مدرن کردن رسیدگی در محاکم و مراجع قضایی دانسته و راه‌اندازی این سامانه را گام اول برای سهولت دسترسی افراد جامعه به نظام قضایی کارآمد قلمداد نموده که در گام‌های بعدی توسعه و گسترش خواهد یافت و موضوعات بیشتری را در بر خواهد گرفت.

سامانه مجازی رسیدگی به دعاوی با خواسته پول نقد در انگلیس

در انگلیس در آگوست سال ۲۰۱۷ سامانه‌ی رسیدگی مجازی به دعاوی با خواسته پول نقد راه‌اندازی شد و بعدها این سامانه در آوریل سال ۲۰۱۸ مورد بازنگری قرار گرفت و امکانات جدیدی به آن افزوده شد. در این سامانه اینترنتی افراد می‌توانند دعاوی با خواسته پول نقد تا ده هزار پوند انگلیس را ثبت و مطرح نمایند. علاوه بر این، اصحاب دعوی می‌توانند از سازوکارهای جایگزین حل و فصل اختلافات (ADR) نیز بصورت آنلاین بهره‌مند شوند. برای مثال ممکن است طرفین با توافق یکدیگر اختلاف را به میانجی‌گری آنلاین ارجاع دهند تا در جلسه‌ای که به صورت مجازی و اینترنتی فراهم شده حضور یابند و در صورتی که جلسه‌ی میانجی‌گری به نتیجه نرسید از طریق همین سامانه، دعوی را به دادگاه مجازی ارجاع دهند.

در حال حاضر کشورهای مختلفی از محاکم مجازی برای رسیدگی به دعاوی استفاده می‌کنند که از جمله می‌توان به انگلستان اشاره نمود.

انگلستان در برنامه‌های خود کاهش ساختمان‌های محاکم را در پیش گرفته و در پی جایگزین نمودن رسیدگی‌های مجازی به جای رسیدگی‌های معمول است.

منابع:

- HM Courts & Tribunals Service. (2018). HM Courts & Tribunals Service Annual Report and Accounts. London: the APS Group on behalf of the Controller of Her Majesty's Stationery Office.
- www.gov.uk/government/publications

این فرآیند در مقایسه با رسیدگی حضوری در محاکم معمول، از سرعت و دقت بیشتری برخوردار است و موجب صرفه‌جویی در هزینه‌ها و زمان اصحاب دعوی می‌شود. نظرسنجی که از ۱۴۰۰ نفر از استفاده‌کنندگان این سامانه به عمل آمد حاکی از این بود که بیش از ۸۰ درصد از این افراد سامانه رسیدگی مجازی به اختلافات مالی را سودمند قلمداد نموده بودند

More than **50,000 people** have used our new online services for divorce, probate, civil money claims & social security tribunal appeals since March 2018.

(all figures correct as at September 2018)

HM Courts & Tribunals Service

#SmarterGov